

493478

ELŐRE

FÉLHAVI FOLYÓIRAT

BCU Cluj Central University Library Cluj

FELELŐS · SZERKESZTŐ
GELEY · ANTAL

SZERKESZTŐ
BR · KEMÉNY · JÁNOS

1922 MÁRCIUS 15.

V. SZÁM

ÁRA 4 LEI

Az ELŐRE útja.

Irta és 1922 március 10-én, az „Előre“ matinéján fölolvasta: **Balázs Ferenc.**

Azok az emberek, akik mindent komolyan vesznek, mert ezzel magukat veszik komolyan, megkérdezték tőlünk:

— Tulajdonképpen mit akarnak az urak?

Azt várták volna, hogy két szóban megfeleljünk. Nem tudtunk. Mikor homályosak a mondanivalók, amikor csak a gyökereit érezzük a gondolatoknak, mint a sötétben kereső, aki valamit megragadott, de még csak sejtí, hogy mit, amikor csak a körvonalait tapogatjuk a céloknak, nem lehet két szóban megfelelni. Csak azt lehet rövidesen szavakban rögzíteni, ami napnál világosabb. Az emberből a bizonytalan sejtés sok-sok szó testében búvik elő.

Nos hát, most megfelelek arra a kérdésre, ami akkor zavarba hozott. Azt felelem, hogy mi ifjusági irodalmat akarunk és hogy ez két szó, tehát még semmi.

Sok-sok szóban kell elétáruI nom, mert lassan bontakoznak ki a távlatok. Nem az a főcélunk, hogy lelki táplálékuk legyünk ifjaknak. Ez is akarunk lenni, de ez nem minden.

Ma már nem adhatunk irodalmat magáért az irodalomért; nekünk céljaink vannak a verssel, prózával, a hímes szavakkal. S ha azt akarnók, hogy ifjú lelkekbe írjunk szavakat, nekik valókat, reájuk nézőket, hozzájuk futókat, akkor a céljaink közül el nem maradhat a *nevelés*, az ember fejlesztés, az irányba vezetés. Ehhez pedig akkora pedagógiai érzék kellene, amekkorával mi, ifjú emberek, nem rendelkezünk. Torzságra születünk volna, ha csak ezt akarnók.

Az sem lehetett egyedüli célunk, hogy napfényre jussunk, jobban mondva, nyomdafestékre kenjenek. Nagyobb részünk már szívesen látott vendég a beérkezett, komoly

lapoknál is, így fölfedeztetésre kevesen várhattak közülünk. Lehet, minden eféle törekvésben sok az egyéni ambíció, az elismertetés álma, vágya, de általában ezzel „vádolni“ bennünket nem lehet. Ez sem lehetett egyedüli célunk.

Az sem lehetett egyedüli célunk, hogy az ifju író gárdát kineveljük. Tudnunk kellett, hogy ez technikailag ma kivihetetlen. Az a folyóirat, amelyiknek munkatársai csupa kezdőemberek, nem élhet meg a mostani lehetetlen társadalmi állapotok között. Az ad két, három számot; azt átfutják ingyencék és sokat várók, megmosolyogják és a lap meghal.

Hanem él bennünk, ifjakban, valami ős másság, valami belőlünk kifakadó különbség, ami a pennán keresztül a betűkbe szalad, a szavakba ömlik, a dalokban ficánkol; ami elválaszt bennünket azoktól, akik megfontoltakká, nyugodtakká, óvatosakká, biztoskezüekké lettek; azoktól akik már elugrottak az ifjúságtól. Van bennünk valami ős nyugtalanság; mindig keresünk, mindig rohanunk, mindig nézünk; valami tétova bizonytalanság, amiben reszket néha a lábunk szaladás közben, ami elénk döbben: jaj, ha megállanánk! Talán a Cél keres bennünk kifejezést és örök-sok útai közt nem találja. Talán az akaratumk pezseg, mint katlan alatt a tűz és az forralja föl szétpattanásig a bennünk szétterülő gondolattengert. Talán csak a hívó szót halljuk, mint távoli ég aljáról fölszakadó menydörgést, de nem barázdál elénk utat semmi megértett szó. Keresünk, várunk és úgy, hogy ez nekünk kötelesség is, játék is, válaszút is. — Ifjak vagyunk! Bennünk még fehér az élet, tiszta a szerelem, a földrehullás is tiszta. Bennünk hamvas és ártatlan minden szó és minden szunyadó tett; mi bimbók vagyunk és holnap reggelre kinyilunk.

Ennek az ifjú szellemnek akarunk a kifejezői lenni. Bizony, harsogni fogunk néha nagy szavakat, amik mögött száraz csontváz zörög, mert ez az ifjúság szent naivsága. Futni fogunk magasra hegyezett célok után, amikhez nem ér fel a Föld lehelete, mert ez az ifjúság kereső útja. De őszinték leszünk és divatos pózt magunkra kényszerítve is azok leszünk, mert ez az ifjúság érintetlensége.

Nem akarunk csak az ifjúságnak szólni; mi nem valakinek szólunk, mi magunkat adjuk. Nem akarunk csak friss tehetségeket rángatni a porondra; a friss emberek ijedségé-

ben elhomályosul a tükör lapja. Mi mindenkit hívunk, aki ifjúnak érzi magát és mindenkinek adjuk magunkat, akinek kell a mi lázunk.

Ebben felelek meg azoknak, akik tudni akarják: mit akarunk. Mi ezt akarjuk.

Fognak nekünk segíteni? Akarják, hogy kibontsuk magunkból a zengő szavakat zengőbb tettekbe? Hogy bizonyosságot tegyünk az ifjúságról? Hogy hangunk legyen nekünk is az értékek küzdőterén?

Mi akarjuk ezt. Önöktől megértést várunk.

Kérdő, kételkedő, ígérő Jma.

Istennő!

Halkan tagadó ajkaid előtt
Könyörgésem vágyaim térdeit
Földreboruló néma áhitattal
Hajtom esdekléses leborulásra
És fetzokogó fájdalomkönyveim
Zsolozsmás „mea culpá”-ja
„Kegyelmezz meg nekem!” feljajdulással
Szórja gyöngyeit lábaid elé.

Istennő!

Lábaid porát csókoló,
Szemed mélységébe belevesző
„Szerettek” eskümet
Vajjon valamikor
Szerelembredés muzsikájában
Még hallja-e
Szent zsolozsmába beleörgöndöző szived?
Lesz-e vajjon egy feldöbbenő,
Visszasóvárgó könnyhullatásod,
Amikor késve belejajgatsz a csillagesős éjszakába?
Vajjon valamikor belejajgatsz a csillagesős éjszakába?

Istennő!

Ha majd újsodák aethereket átremegő dala
Wagneri dübörgéssel tör ajkadról az égnek,
Gondolj reám . . .
Görnyedt-öregem eltipegek hozzád
És sügárzó arccal rakom zsúmotyod elé áldozatom:
Rég-gyermekálmok összelopott csodáit,
Pókhálós ládák feltvedőrzött kincseit,
Akadozva ketyegő szívem eltítkolt drágaköveit.
Majd, ha belejajgatsz a csillagesős éjszakába: „eljövök” hozzád . . .
. . . Vajjon valamikor belejajgatsz a csillagesős éjszakába?

BR. KEMÉNY JÁNOS.

Kisértet-ember.

Irta: VÉGH JÓZSEF.

Szomorún átálmodott éjszakák, keservesen elsóhajtott szerelemnélküli, hosszú hónapok hozták létre. Embertelen ember volt. Ott volt az arcán az élet minden únottsága. Szomorú gyermeke volt az érdekházasságnak...

Kisértetember az a lélektelen váz, aki megjelenik álmatlan éjszakák után, aki felbámúl a csillagokba, akinek létre kellett jönnie, mert egy férfi elvett egy nőt, akihez semmi-semmi sem vonzotta.

Hiányzott az arcáról a pirosság, az életkedv, a szerelemnek vágya; vézna, erőtelen, árnyékos hajtás volt, aki a napvilágtól is futott... Ő az, akiből hiányzik a gondolat s akiből majd a degenerált ember fakad...

Kisértet-ember az, aki kitér előled, ha szembejön az utcán, szederjes az ajka, szomorú a szeme s akit előhívtam a lélektelenségből szomorú éjszakák után...

Amikor fölragyognak a csillagok s a biborszínű nap lebukik a hegyek mögé, amikor a temetőkből kukuk-madár szőlal meg, olyankor láttam bolyongani az utcán. Sárgaszínű, csontos volt az arca, mély csontos üregben fészkeltek a szemei, mélyen földre hajolón szenvedett a teste. Szélsémd volt. Az égen megjelentek az első csillagok s a hold rászórta sugarait az arcára. Be, mélyen a kalapja alá. Körök körül sötét volt, még nem gyúltak ki az utcai lámpák, élesen szembeötörtök vonásai. Szemből visszaverődött a holdfény s a beesett arccsontját láttam csak és a szemfényből is csak az üregeket, mintha foszfor fénylett volna benn. A fekete kabát a vézna kis alakon olyan volt, mint egy szomorú embernek visszatérő árnyéka...

Rásütött a holdfény s én visszaborzadtam, a gyermekmesék szörnyű rémitései egyszerre tolongtak a tudatomba, fantasztikus dajkamésék vergődő utóálmai rivaltak reá, hogy ő az, aki visszasírja magát az életbe, a lélektelen, a csontokból álló: Kisértet-ember.

Imbolyogva járt és vékony volt, mint a csontváz s penészszagot éreztem rajta s egész „Énem“ csak a csontokat, a velőtelen csontokat látta benne, aki fel-feltör a sirjából, hogy rémitgessen: Kisértet-ember...

Mikor felgyúltak az utcai lámpák s amikor a hold másfelé sűtött, simogatóan hatott reám csillogó fényük s mint a rémmesék idegizgalmai után, fel-feltört belőlem a kiáltás: Hisz' nem is igaz...

Szürke és igénytelen kicsi lett az ember, akit észre sem vesznek a célokért, hirért, jobb életért küzdő emberek s aki velőtelen csont és bőr csak, ahogy belémparancsolta a holdfény: Kisértet-ember...

Szembe jött velem s kis szürke szemei félénken csillogtak meg... gyorsan kitért előlem... fekete kabátján világolt a lámpafény s eltűnt egy mellékutcában, mint ahogy az éjszakák magányában hirtelen előbukkanó csontváz a: Kisértet-ember...

Ekkor vettem észre először...

Erdőkön, hol feketébe fullad a nyárnak minden zöldje és tarkasága, hűvös volt és zaklatott szívem hagyta, hogy a széláramlat csókolja körül; nagy, égbeszökő fák büszke koronákkal összeolvadtak egy örök, nagy feketeségbe, ami eléd tűnik, ha felbámulsz a hegyekre. Itt-ott madárdalt is hallottam... Azután rádőltem a harasztra s amint benéztem a nagy feketeségbe, ahol irratlanul áll az alkotó Természet, valahonnan végtelen távolságból reámvigyorgott torz, sápadt arca, amint a hold vibrál a csontokon... Velőmbé markolt, ideges, izgatott fájást préselt ki belőlem s a tudatomba zakatolta magát álmoszemű: Kisértet-ember...

Felém jött, bátortalan, habozó léptekkel. Arcának csontja, s szürke szemei reám vigyorgtak. Aztán hozzám lépett: „Látod, bolyongó vándora a természet birtokának, itt vagyok. Szomorú a szemem, beesett az arcom. Vézna vagyok és lélek nélküli, aki felkisért egy álomvilágból. Idegenül néztek reám sokan, akik elhaladtak mellettem, vagy észre sem vettek, pedig én éreztem, hogy a vérem pezsdül, hogy az én arcom is piros szokott lenni, ha szélvihar közeleg; tudtam róla, hogy Élek...”

Unott, hiábavaló életnek, együtt nem érzés fájó társulásának szomorú hajtása vagyok. Lásd, hiányzik az erő az izmaimból, a gondolatok az agyamból és hiába vannak kezeim és lábaim, mert fáj nekem az Élet és érzem, hogy nem érzik az életemet.

Hallom, hogy dobognak életerős szókat kiontva magukból nagy, friss, pirosposzsgás emberek, akik életet tudnak teremteni, akik tele tudóval szívják a levegőt, mert érzik, hogy joguk van élni.

Bennem korcs szavakat hajtának az álmok, az én testem csak duhaj gyönyörökre vágyik, nem tudom, hogy miért kell élni, be tudnám fojtani magam egy pokoli kútba. Irigylem az életerőset, utálolok a tudóst, mert nagyobb nálam, irigylem az asszonyt, mert lebűvölő és szép az alakja, fáj nekem az Élet...”

... És merengővé változott a szeme; volt benne valami fény is; végigszántotta pillantásaival a természetet. A sötétnek látszó erdő-tömeget átjárta a szél; madár szólalt meg, zördült a haraszt, vadállatok tartottak bachanáliákat, mind-minő természetes istenadta Élet. És beléfajt a Természet:

„Ott kinn, abban a zürzavaros össze-visszaságban, amit Életnek gúnyolnak, kétféle ember van. Az egyik a pirosposzsgás, az életerős, akinek van vágya az életre, akinek céljai egy szebb életre irányulnak. Innen kerülnek ki a maradandók, az életnek értéket adó emberek. Ezek szeretik az életet, becsülik magukban azt, hogy élnek. Ők haladnak előre és csodálva „Én“-jüket nem nézik, hogy mi van mögöttük, vagy mi mozgolódik előttük. Mondják, hogy ők az Élet választottjai.

A másik rész szomorú, álmos-szemű, vézna. Komor, esős, hétköznapi idő van, amikor megszületik: sápadtnak, véznának, körültekintőnek. Ez a rész a fáradt, a fájó, bágyadt hajtása üres életnek. De megszületik, mert meg kell születni. Kiáll az arccsontja, szembeötlik szeme, csak visszajáró lelke a másik embernek, szomorú, régi csontváz „Kisértet-Ember“.

De mégis él. És vérszegény teste csak léleknélküli test. De emberi test. És szeretni akar. Kísértő lelke álmvilágokat és kísértő lelkű embereket szül a világra. Láttá-e a mezőt, a kalászosokkal, a sok-sok viruló virággal, a zöldelő fákkal? Ma csak egy a beteg levél, ma csak egy a hervadó virág, jövő nyáron már több lesz a fekélyes, s lassan-lassan mind mételyesek lesznek.

„Kísértet ember“-nek mérgező szerepe van. Ő a konkoly az emberi kezekben, aki azért született, hogy meghaljon, de magánál korcsabb embert szülve . . .“

És nézte a messziséget a Kísértet-Ember. És szomorú volt az arca, fájt az élete. Azután friss szél támadt, arcomba fújt s a fákról lehullott egy-egy beteg, elkorcsosult levél fájó zizegéssel. Valahol egy fának kergét férgesek rágták egyhangu percegéssel, mintha a beteg fajt, a pusztulást hirdették volna . . .

„Kísértet-ember“ szomorú arca pedig a távolból rámnézett, talán elégtétel-érzettel. Előre haladtam, ki, ki az erdőből s lassan hátam megett állott feketesége. Fejem fölött pacsirta kezdett dalára, arcomba ezer virág illatát hozta a szél, s kinnt a rétek végtelenségében kiszáradtak a fonnyadt virágok, vagy mélyebb gyökeret hajtottak a földbe s megfogamzottak.

„Kísértet-ember“ szomorú, halovány arca velük együtt visszahullott a sirok közé, ahol a temető mélabús csendjét, magányát madárdal és virágillat édesíti meg . . .

. . . Megkönyebbültem . . .

Amikor álmatlan éjszakák sötétjén mozgolódást hallok, megjelenik az arca. Beesett szemekkel, kiálló arccsontokkal reám meredt életűnt, bágyadt tekintettel, fáj neki az Élet, s panaszkodva sugdos: „Kísértet-ember“ . . .

Mélabús a hangja, síri az alakja, árnyéka a földben pihenő csontváznak, az életnek egy szomorú hajtása: „Kísértet-ember“ . . .

Szerelmem...

Álmaknak, vágyaknak, lagymatag, lágy
[fö]lén
Koszorus, haloványarcú lány jött felém,
Tavasszal: egy leány jött felém.

Az ajka piros volt, a szeme ragyogott..
Testem úgy remegett, a szívem dobogott,
Homlokom forró és lázas volt.

Ibolyák illata szálldogált a légben
S a leány láttára felpezsdült a vérem,
Tavasszal felpezsdült a vérem.

Szféráknak zenéjét hallottam esténként,
Amikor átmosan olvastam egy regényt,
Tavasszal olvastam egy regényt.

A fejem zúgott. Oly vadul szerettem..
Ő volt az én drága, egyetlen szerelmem:
Csak róla zengett az énekem.

Álmaknak, vágyaknak, lagymatag, lágy
[fö]lén
Szerelmes szívemnek leánya jött felém,
Tavasszal: egy leány jött felém..

STEINFELD JÓZSEF.

Kapúdöngetésem

Apám? Székely szegény
 S ha rég napos volt a lelke,
 Székely nyomorúság, ősi székely átok
 Szennyes, földrevágó felhőkbe keverte.
 S mikor szárnya szegve
 Lehullott a földre,
 Földje, ez a sziváj, sovány sárga állat
 Magához ölelte, magának szerette.
 S azóta hej, régen
 Ekeszarvát tartó munkás két öklére
 Feketült az élet;
 Azóta hej, szája
 Ökördomító, lóhajtsra járó
 S imádó bolondja az apai földnek,
 Földlő ekének.

Azóta hej, sokszor életet is termett,
 Tanulni vágyó, szittya vért sokat,
 Akik nem akartak buta bámulással
 Nevelni kosokat.
 De látván se látott addig, hol elindult
 S red járt a szája a régi nótára:
 „Minek a' minékünk? Uri fajtalanság”.

Apám! Nézd újra szép, napos régi lelked,
 Apám, a régmúltat
 Bennem, a fiadban újra visszanyerted...
 Engem ide nem köt
 Irigy, sivár földed, nekem más világ kell...
 Apám! A földedet ostromlom a szóval,
 Ostromlom a könnyel.

Fiatal, szép erőm, tovajáró vágyam
 Vad energiáját szántom be a földbe.
 Apám! Székely átkod, öregapás vétked
 Ideköt örökre?

Apám! Ezernyi dal
 Minek reszket bennem kaszával a kézbe?
 Nézd hát! Az ablakon szomorú szemekkel
 Száz unokád néz be.
 Apám! Rendetvágó két karom kitárom.
 Vidd el a kaszádat!
 Nekem ezernyi dal, napsugaras álom
 Máshelyt a világom!
 Itt minden dal törpe, minden kaszapengés

Ezer a szín, illat...
 Ezerfélét láttam termő éjszakákban
 S mikor másnak adnám
 Keveset érzőknek, keveset látóknak,
 Székely ósanyámnak boszorkány játéka
 Drága kincsem rútul össze-vissza szórja.
 S végén... széna illat, minden széna illat.
 Pedig a barázdám fütytős, dombrahajló,
 Vágyak temetője,
 Pedig a kaszáltrend virágfaló, néma,
 Dalok altatója...
 Spergőkaszapengés nem is kaszapengés...
 És a szénaillat nem is szénaillat:
 Elvarázsolt álom.

Apám! Eressz engem! Annyi szép világ
 Anyitit ké'ne látnom, járnom a világban
 Muzsikára, szóra,
 Máskép' érthetőre, máskép' hallhatóra;
 Mit itt kaptok tőlem, az erősen székely,
 Másutt nem imádják,
 Mit itt halltok tőlem, másutt kikacagják,
 Másutt meg se' hallják.
 S belőlem béres lesz...

Kacér, hetykeszájú, bícskás, székely-
 [ábránd,
 Estig korcsomázó, dűhaj nótabáró,
 Hétfalúra híres csendőrfigurázó
 És ami az enyém, ami nekem termett,
 Mások szakítják le, borostyánt, szerelmet
 S elkopott szememmel tán még meg se'
 [láttnám
 Mikor jobb igyekvők, hetyke kis betyárok
 Viszik el a pálmám.

Apám, eressz engem! Apám küldj el
 [engem!
 Megölel a földed, ideköt a földed;
 Öregapás átkod: Minek a minékünk?
 Rút ökölcspás lesz,
 S kisunokád melle török be alatta.
 Apám! Én a földed megvetem, utálom.
 Apám! A te fiad nem lesz elfelejtett,
 Hítvány székely álom.

KACSÓ SÁNDOR.

Nyelvek egyénisége.

Valahogy a fordítás sohasem tud egy művet *szelleméből* kivetközvetni. A gondolatok többé-kevésbé ugyanazok maradnak; még a nyelvi egyéniség, a stílus sem veszíti el hamvasságát. Azok, akik az *egyéniség* összetételét vizsgálták s képtelenek voltak arra, hogy megmarkoljanak egy, a szavak tömegéből kiemelkedő jellemvonást, valami útbaigazító egyezőséget, ami nyitját adná az egyéniségnek; a szókötések, mondatösszefüztések valami sajátos, szavakban, számokban kifejezhető törvényszerűségét, ami gépies biztonsággal szőné a szavak fonalából az egyéni stílus szőnyegjét, csodálattal látják kibontakozni a fordító pennája alól kikerülő szöveg eredeti egyéniségét, amely nem a fordító lelkének veleérzése, hanem valami, ami kényszerítő szükségszerűséggel az eredeti nyelvből jön át s ami gyakran van átmázolva fordításbeli tökéletlenséggel, de sohasem tűnnek el egészen. Wilde-t fordítja Schöpflin, Verner, Moly, Hevesi, Babits, Színi, Mikes, Kelen, Kosztolányi s a magyarba átültetett Wilde-on felül a magyar fordítók nyelvi egyénisége, de valami egyezik a 9 fordítás nyelvében, ami már nem a fordítóké, hanem a Wilde-é magáé. A magyar Mark Twain-ből a harmadik mondat után kikiabál az amerikai humorista egyéni stílusa, fordította legyen azt akárki fia s a francia Jókai nyelvében is maradt valami a Jókai pompás egyéniségéből. S ami igaz egyének nyelvéről szólva, az igaz a nemzeti irodalmi nyelvére alkalmazva is. A francia regény könnyed stílusa — mely már nemcsak az egyén sajátosága, hanem a *nyelve* — az angol fölényes, elegáns pontossága, a német, olasz, magyar nyelv szavak bilincsebe nem verhető egyénisége érvényesül minden fordításban. A Homeros, Plato, Aristoteles nyelvéből idegen talajban, fordításban is kiérzik a *görög*. Német levegőjü, de francia író által megírt regény átfordítva, a nyelve által árulja el magát, *mert nemcsak az egyes íróknak van egyéniségük, hanem egyénisége van a nyelvnek is*. Talán egyszer lesznek meglátóink is, akik ezt az egyéniséget körülhatárolják s megrögzítik, vagy mindig marad kifejezhetetlennek, amit lehet ugyan utánozni — ennek már külön műfaja van — de nem a szabályszerűségeket ismerve, hanem intuíción, mint mikor egy idegen hang színét erőltetjük ki torkunkból, de ez ettől függetlenül mindig meg lesz. Az elvont nyelv egyénisége!

S ez az egyéniség a lélekbe vezető ajtót tárja fel. Wilde lelki rajza soha sem lehet tökéletes, míg a szintézisban a nyelve ereje nem nyeri el az őt megillető helyet; a stílus sokat elárul az író világnézetéből. Flammarion, Verne, a csillagász és a természettudós, lírai helyeken, szerelmi vallomások puha levegőjében is világnézetüket tükröző nyelvet használnak; Schoppenhauer nyelvén átlebeg a halál bús sóhajtása, lemondó, finom ötletességek; a pazar pompájú mesemondó, Jókai nyelve naiv, nagyon érző szívre vall; zord és fenséges nyelvek nem ömölhetnek oly lélekből, melyben ünnepélyesség és himnuszos fenség ne volna. A nyelv egyénisége, a stílus az író világnézetének, gondolkodásának kifejezője. Vajjon nem alkalmazható ez a fajok, nemzettek nyelvére és világnézetére is?

Ha van valami a nyelvben, ami nem a Petőfié és nem az Adyé, hanem közös örökség, magyar nyelvi sajátosság, lehetséges, hogy ennek a nyelvi sajátosságnak a magyar lélekben van az eredetű oka. Itt szóba jöhetnek a *jelentés változások* és *szóalkotások*. A „boldogtalan” szónak nem hiába van holmi mellékíze, mely az ügyetlen, jóakarátú butaság és más „boldogtalanság” jelentése körül jár, a magyar világnézet valahogy a szívbéli boldogtalanságot együtt látja az ügyetlenséggel és az ügyetlen boldogtalanságot nem veszi olyan nagyon szívére.

A székely nyelvjárás az általános fogalmakkal igen mostohán bánik. A székely szó: ember, nem a kétlábú, tollatlan állatot jelenti, hanem azt a férfi-hímet, aki *megházasodott*. Az asszony nem ember. A „szarvasmarha” szót nem használja. Tehén, ökör és bika, sőt üsző, tinó, mint specializált jelentésűek. Talán ez is annak következménye, hogy a székely nem filozófus nemzet, aminthogy az más oldalról elég valószínűvé is van téve. (A filozófia az általános fogalmak tudománya.)

Felhozok még egy példát, amely talán komikussá teszi az elméletet, de frappánsul rávilágít mondanivalóm gyökerére. A magyar paraszt sohasem mondja: *indítsd* meg a lovat, hanem *ereszd!* Mert a ló tüzes állat, jó futó, nyughatatlan vérű az ő szemében, őt *fogni* kell, mikor áll és *ereszteni*, mikor megy. És még sok példát fölhozhatnék, ami azonban túltömné e szerény keretekbe vágott írást, bár ujságuknál fogva föltétlen figyelmet érdemelnének.

Van azonban a kutatásnak egy nagyobb sikert ígérő tere is: a *szóalkotás genézise*. A tapasztalatok sűrűn záporozó tömegéből mit szűr az egyes nyelvcsalád fogalomká és mire alkot szavakat — ez a rövidre fogott kérdés, amelyiknek azonban szélesebb megalapozottságot kell adnunk, mivel a kérdés logikuma a háttér és alap feltételeiből tevődik össze.

A fogalom maga nem más, mint leszűrt tapasztalat. Az evolúció alacsony fokán álló ember, mikor toroka az állatias, artikulálatlan hangosságát nyelvvé kezdte tagolni s kiejtette az első szót, amely már fogalomnak volt a jelképe, hatalmas útát tett meg, de csak saját természetének megfelelőt. Képzelmünk magunkat az ősember helyzetébe. Ezer tapasztalat zuhan reá. Látja a napot, mely messze van, sárga, fényes, éget, világít, kerek; meglódtítja a vihar, mely csipős és sodró: benne él egy oly világban, mely ezer összetevő részecskét állít vele szembe, de amelyik még nem szerves egész, hanem függetlenül érintő hatások tömkelege. Ekkor az ősember fogalmat alkot. Bizonyos rokontapasztalatokat összefűz egy fogalomba. Azt mondja: nap és megjelenik előtte az, ami kerek, fényes, sárga és világít. Azt mondja: vihar és benne érzi magát a levegő sodró forogtatagában. Majd azt mondja: ész! És vajjon mit gyűjt össze e fogalom alá? Miféle rokontapasztalatok kapcsolódnak egymásba? A görög *pneuma*, a magyar *szellem*, a német *geist* alkotó jegyeiben nem fedi pontosan egymást: Az egyik nyelvcsalád az érzéletek, szemléletek tömegéből másféle csoportosítással alkot fogalmakat, mint a másik — abszolút hűségű fordítás már csak ezért is lehetetlen — s ennek az oka csakis a

nemzet egyéniségében kereshető. A szóalkotás körülményeinek vizsgálata becses adatokat szolgáltathat a néplélektan számára.

Persze az eredmények, amelyeket majd kicövekelünk, szédítően messzeszó kor képét fogják adni; a ma emberét kevésbé jellemzik, — mint akinek semmi, vagy kevés része van a szóalkotásban — mint a hajdanit, mely a nyelvalkotás lázában született. Csupán a jelentésváltozások hozzák közelebb az időhatárt, amelyek keletkezése ritkán kereshető pár évszázadon túl; azok a vonások azonban, amelyeket ez a kutatás fog kiélezní, eltörpülnek más, írott, *közvetlenebb* emlékek mellett. A tegnap emberének lelkét jobban rekonstruálja az írott belüli, mely abból a korból maradt, mint a leheletnyi jelentésváltozások, amelyeket bizonytalan tudással kell analizálnunk. Így e módszer számbavehető eredményeket csak az *ősnéplélektan* mezején fog fölmutathatni.

De vajjon nem lenne bizonyosságosabb az ősnéplélekről ilyen módon megalkotott ítélet a hangzatos, előítéletes, elfogult felületes-ségeknél, amilyenek hemzsegek gyakran a tudományos fölfogásokban is? Nem hántana mélyebb rétegre ez, mint sok egyéb? Ha igazságos megítélések keltenek, mikor halomnyi elmélet serpenyőbe kerül, ha az igazságnak győzelmét áhíjuk, meg kell próbálnunk ezt a járatlan utat is. Nem szabad félnünk a járatlan útakiól. A járatlan út biztosabb, mint a járt út, mert bizonytalan. A bizonytalanságban biztató lehetőségek szunnyadhatnak; a biztosságban vaskos valóság van. A járatlan út a remény hordozója. Próbáljunk járatlan útakra térni. Miénk lesz az új út és az új Föld fölfedezésének dicsősége.

Baldzs Ferenc.

FINTA ZOLTÁN VERSEIBŐL.

FARSANGI VIZIÓ.

Halovány völegény leszek,
bottló táncosa a bálnak.
(Ne hagyd, hogy öleljem a vállad).

Halovány völegény leszek,
halátsók a csókom, Drága.
(Ó, a boldogságnak nagy az ára).

Halovány völegény leszek,
örömet koldulok nálad.
(Ne hagyd, hogy csókoljam a vállad).

És a nász előtt meghalok
halovány völegényi sorban...
(S asszonyomra nem is mosolyogtam).

PASZIÁNSZ.

Játékos kártyám az öröm s a bánat:
játszom végtelen, néma pasziánszot.
Arcom tábláin a mulandóságnak
lágý krétája firkát ezernyi ráncot.

Játszom istenes, árva türelemmel
míg egy sötét árnyék megáll mögöttem.
Szívemre teszi kezét hús hideggel,
ha a tarka kártyát összesepertem.

Még megfogom a vendég bő palástját
s arcomról letörölöm a furcsa ábrát.
Óreg este csendjén, vén vak homályán

szép siri játéknak két kopott kártyám
szívem fölé olat teszi valaki
s lámpám lángját halk sóhajjal oltja ki.

A Krisztustkereső leány

Irta: Szent-Iványi Sándor.

(Folytatás és vége.)

Mint egy örült imádkozom néha magamat önkivületbe, hogy hátha így megtudhatnám: ki volt? Ő nem, nem gyerekes ostobaság, vagy kíváncsiság ez... nem... az életem, a születésem és a halálom, minden—minden, ami csak van, az én nyomorú létezőmben, ő benne van, ő érte van... De hát ki ő?...

Nehéz könnyek perdültek alá beesett, fiatal arcán és a kintől kétrét hajlítva, omlott a kereszt tövébe.

A tisztelendő jámbor lelke megborzadt ettől a szinte pogány, életremenő krisztuskereséstől, de feltűnt előtte a két öreg reszkető reménye, mely a lányok házasságában látta eddig vonszolt élete célját és lelkében valami nemes elhatározás támadt: visszatéríteni az élet útjaira ezt a magababomlott életet.

Körülpillantott a vidéken, hogy biztatást vagy talán ihletet merítsen a megszokott képből. És akkor különös dolog történt vele. Falucsendjébeszokott, leegyenlítődtől lelkében valami csodálatos eleven-séggel folytak be a körülfekvő dolgok, a lekaszált széna illata, a kalangyába rakott áldás, az egész hétköznapbaélt munkás egyszerűség kiáltó jelei, és ő valami lelke legmélyéről előrugdalt lobogó ihlettel beszélni kezdett a mindennap, a szürkeség, az apró örö-mök Krisztusáról. Felidézte a képeket, a gyerekbecéző, Isten-ember szavait, a naini özvegy fiának visszaadását és a keresztfa alatt árván maradt tanítvány felkarolását. Egy életbeszűletett, napi örö-mök meg-váltójának jött, istenien naiv ember bontakozott ki szavai nyomán, aki azért született és azért jött e világra, hogy boldog, máról-holnapra- virradó emberek kacagásain örködjék és mosolyt lopjon a búsuló szemekbe.

Márta vivódó lélekkel hallgatta a szavakat; néha-néha fel-felbukott benne az öskételkedés egy-egy fellobanó vad lázadása. De, amint a szürke fűrtökre és a reverendára nézett, csak úrrá lett lelkén a pap beszédjéből született új Krisztus.

Ettől a naptól kezdve engedelmes anyjalánya lett Mártából. Már nem szegült ellene a régtervelt öreges álomnak és mosolygva, talán egy kissé ébredező szívvel is hallgatta a szomszédbírtokos szép szavait.

A falu, a békülékeny, jószívű nép mezét öltötte magára; öreg és fiatal jóakarató szívvel örvendezett a kezdődő frügynek.

Már lobbot vetettek az ifjú szívek és messze faluk varró-leányai gyürköztek neki a kelengyének, hogy idejére készen legyen.

Az öregek, ha estéknént pipaszóval, vagy bólogató emléke-zéssel ülték a hársak alatt, célhoz jutott, örömbenszűtetett köny-nyeket ejtettek az új pár életére. A fiatalok meg édes tervezgetésekkel hímezték a jövő eléjük terített fehér abroszát.

A lakodalom egyre jobban közeledett, már csak napok válasz-tották el tőle a fiatalokat. A jókivánatok és az ajándékok messze

vidékekről gyűltek garmadába a lakodalmas házhoz, nem volt olyan rokon, aki ne küldött volna valamit, hacsak gombot érőt is.

A mennyegző előtti nap estéjén jókora csomagot hozott a posta. Egyik Pesten élő unokaöccs küldte Mártának. Fesztő volt, mit küldhetett mást, mint képet. Márta kíváncsian bontotta fel a csomagot, de amint rápillantott, régi emlékek lidércei támadtak fel a lelkében és ő valami sápadt igézzel meredt a képre. Krisztuskép volt, erős túlozott, szívekbemarkoló fájdalmak vonaglottak az arcon, valami földöntúli, emberi szívnek értetlen keservek nehéz, vonásbamerevült kiélezései. Alája volt írva a bibliai idézet, amely a Pilátus előtti jelenetet írja le.

„Király vagy-é hát te csakugyan?” — kérdi Pilátus.

„Te mondad” — hangzik a Krisztus ajkain és a kép ezt a hihetetlen szenvedésekkel tele kínos pillanatot örökítette meg, hogy egy új „Ecce homót” véssen az emberek lelkébe kitörülhetetlenül...

Gyötrelmes, idegekremenő látomásthozó éjszaka volt az, mely ezután Mártára nehezedett. Hosszú, töprengő ébrenlét után látomással nehezített bolygó álom szállt a lelkére. A nagy jelenet elevenedett meg lelki szemei előtt. Ott ült Pilátus, ajkán a római patricius-göggel, körülötte gyűlöletre torzult arccal hajoltak előre a zsidók, főpapok és írástudók.

— „Király vagy-é hát te csakugyan?” — kérdi Pilátus. És megszólal Krisztus. A hangja mély és lágy, kimondhatatlan szenvedések csiszolták ilyen puhává. A szemében keresztés percek iszonya lángol. Így beszél:

— „Te mondad, én király vagyok, szomorú, nehéz szenvedések hordozója, kínok királya. Palástrom a nehéz bánat, mely elmaradhatatlanul követ mindenfelé, koronám az idők nehézsége, mely fejemre súlyosodik, jogarom a szenvedés, melyet önakaratulag tartok kezemben, de amelyet elereszteni nem szabad... És király leszek, késői, eljövendő szívek megtagadott, vérző királya, akit százszor megtagadnak, százszor elátkoznak, de akit soha elkergetni nem bírnak jövdő, kishitű szívek“...

* * *

Másnap reggel hiába keresték Mártát... Öreg szülők és az aggódó násznép, mint valami felbolygatott méhkas, keresésnek lódult, de hiába. Utóljára rettentő sejtésként eszükbe jutott a kereszt, a kaptató tetején álló Krisztus-kereszt. Nagy sietéssel indultak neki a meredeknek, aggódó, tudnivágyó és kíváncsi szívek törték magukat rajta fölfelé. Már messziről valami jajgató, sikoltó siralmat hozott a fülükbe a szél. Amint fölérték a tetőre, magasracsigázott idegeikben lobbott vetett az iszonyat. Ott volt Márta a kereszt tövében, haja kibomolva a vállait verte, az ajka habos volt a nagy indulattól és karjai görcsöser ölelték át a keresztfát. Éles, velőkigható sikoltással törték ki szájából a szavak.

— Ki vagy Uram? Milyen vagy? Ki vagy?! Mutasd meg magad nekem, aki kereslek... ki vagy uram?!...

És azután tovább önvádoló szóval :

— Bocsáss meg...

Újra fölsikoltott :

— Ki vagy ?!

— A körülállók lelkük mélyéig borzadtak ezektől a hangoktól ; az egész gyülekezeten valami hátborzongós iszonyat szaladt végig. Végre az okosabbak magukhoz tértek, elvezették a borzalomra ócsúdott öregeket, azután nagy erőfeszítéssel elvonszolták a kereszt aljáról a megháborodott leányt. Már régen otthon siratták az ellenőkfordult sorsot a jóbarátok, de még mindig a levegőben rezgettek az örületes szavak. Jó mihályfalviak még hetek múlva is, ha arra jártak, hallani vélték, mintha a természetbekiáltott örök emberi kín visszahangja volna, a Krisztuskereső lány sikolyait :

— Ki vagy Uram ?!...

* * *

Az öreg székely, a szekeresem utolsókat szortyogtatott a pipájából és elhallgatott. Én valami könnyű borzongással pillantottam szét magam körül az oszladozó ködben. Nyirkos őszi levegő volt, könnyen megfázhattam tőle...

— No és miért haragszik maga a keresztre ? — kérdeztem meg az öreget.

— Ja, a kereszt? Hát tetszik tudni, a kisasszony úgy félig-meddig kigyógyult ott, a szebeni zöldfedelűben. Azután is csak kikísért ide a kereszthez. Akkoriban vezették itt az országútat a mi régi rossz útunk helyébe. Az öreg úr aztán kijárta, hogy ne a domb tövében, hanem itt, a fejebűbján át hozzák az útat... Merthogy azt gondolta : akkor nem fog idejárni a kisasszony. Pedig hát mindegy volt annak szekér zörgés s idegen népek bámulása, csak jött esténként, ha esett, ha nem és rácsodálkozott órákhosszáig a keresztre. Na, coki...

Ezt már a lovainak mondta. Kivette a térde alól a gyeplőt és meghúzott, szájtartós szárral nekieresztette a szekeret a lejtőnek.

Utolsó búcsúzó pillantást vetettem a roskadozó keresztre, melyet az a megbotlott lélek olyan nagy odaadással látogatott.

Amint lefelé haladtunk a lejtőn, a kereszt egyre jobban hátrált bele a terjengő ködbe. Mintha felfedett titkának szűzi valóját szégyelte volna bele a homályba. Végre egészen elmenekült szemeim elől, hogy egyedül állja tovább tragédiátácsolt, golgotás létét, szörnyű sorsaként a Krisztuskereső, elmúlt leánynak...

.....

SZERELMES SZÓ.

*Mint a napsütés, olyan
bódító, kábító,
ha mondd komolyan.*

*Szív dobban boldogan,
ha pajzán, játszi a szó
s égő lángra lobban.*

*Ha lihegő és forró
a lelket veri a szó,
és gyönyörben tikkad el
és mámoros szemekkel
másik meleg szó után
vágódik örökké a szív.*

LŐRINCZY LAJOS.

BOLOND LANTOS VÉRE

Olasz föld forró földje szülte,
Lelkében tán Petrarca zengett.
Erdélybe jött a zsoldosokkal
S kezében könnyű kobza pengett.

Táborúznél, halk estelente
Szép Laurákról szólott a kobza
S vad harciak csillogó szemmel
Figyelték a könnyű dalosra.

Azon az éjjel nem aludt el
Hazagondolt, egy házra, nőre,
Elkőborolt a holdas erdőn,
Vágyát csitítani, pihenőre.

Öntudatlan járta az erdőt,
Messzi havasok csúcsa fénylett,
Halk csodákra csendült a lelke
S felölelte a messzeséget.

Mesét sugott néki az erdő
Keserűn fájót, csodaszépet,
Át sosem élt, rég hűnyt napokról
Ismeretlen, fájó regéket...

Földerengett, mit itt-ott hallott,
Lelkén egy rég felejtett monda;
Visszagondolt sohasem ismert
Regős-árnyakra, a húnokra,

Egy messzi ősré, kit tán innen
Ragadt a vér, a vágy, a végzet,
Virágpártú latin folyóhoz:
És ott maradt, mert lányra nézett...

... A vére lenne tán, mi úzi
Ez idegen erdőn, ez éjben? ...
Ott aludt el a bolond lantos
Hajnalfelé az erdőszélen.

Azóta nem nyílt az ajka
Pajzán rímek csengése végett;
S estéknél, a táborúzőknél
Némán a messzeségbe nézett.

JAKAB GÉZA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EL KELLETT JÖNNÖM...

Örök nyeregülő, hajrás legények
Csatás szerelmű gyümölcse vagyok,
Szívemnek Magyar szilaj vért adott
Minden csókjában lopott szerelmének.

S még sincsen nekem csatástűző lelkem...
Tündér álmi anyám fehér vágya
Soha nem ismeri valóra várja
Az örök béke testöltését bennem:

El kellett jönnöm lángos, sötét szemmel,
Hogy tüzem mögött a kék végtelennel
Ölelkező mennyei békesség lakjék,

S mégis csatát nyerjek — az örök harcét,
Melyben halkcsókunk s csendszavunk
[várja]
Vad, duhaj Magyarját Dúl király leánya.

DOBAI ISTVÁN.

CSZ

VIGYÁZZ DRÁGA...

Amerre jársz a tavaszos földön,
mindig követlek nyomon.
Rossz ebéd íze, levásott öltöny
vagyok én néha, néha sokkal több.

Hiába büszk e fáradt dal elől is,
körültebeg homályos alkonyon,
ha állsz a kihalt néma balkonon,
körüli csokolom vágyó szájad,

ha utazol, ha tenniszezni még,
ha otthon fekszel s lengeted magad,
ha kolónokban táncot lejtve lépsz,
s idegen kar öleli a tested...

Mindig lát vigyázó két szemem.
Amerre jársz a tavaszos földön,
rossz ebéd íze, levásott öltöny
vagyok én néha, néha sokkal több.

BIRÓ GYÖRGY.

TOLLYONÁSOK

Skizz a Hableányról.

Sápadt ősznek szomorú éjszakáin fel-fel zúg a szélvész.

Amikor a hullámok összefutnak és feljajdúlnak a habok, ha a folyókban fürdik a holdsúgár, a víz színére jön. Dal van az ajakán, habfehér a teste, olyan az arca, mint a vízi lóiusz, a habok leánya kísért az éjszakában ölelése várva...

Ha szomorú őszi éjszakákon felragyognak a csillagok, akkor adja bábajos szerenádját. Nézem a vizet, a szemem összefutnak fehér habjaival, bámulom a lényét tágranyitlt szemekkel, mint az alvajáró.

Szerelmeseknek hívó mintaképe, alabástrom-testű, viruló hableány. Felbukkan a habokból, csodás dalokat pendít meg a lantján, szeretni hívja fel a sápadt világot a hableány.

Olyan, mint az „asszony“, hullámozó a haja, csókos az ajaka, üdv az ölelése, pihegő a teste, ibolya a szeme, olyan, mint a családka szappanbuborék... Hableány...

Hervadó őszi éjszakákon, ha hullanak a falevelek, hozzázarándoklok bűnbánó testemmel. Mormol lennt a folyó egyhangú zúgással, hideg őszi szellő levág az arcomba, ilyenkor közeleg, a partig is eljön... csókos szemének minden villanása, éget a mosolya, habfehér a teste, karjaim kitérom... ő belekacag az őszi éjszakába... s elmerül a habokban...

Hableány.

Végh József.

Az „Előre“ első matinója.

Március 11-én délután fél 6 órai kezdettel tartotta meg az „Előre“ első bemutatkozó matinóját az unitárius gimnázium dísztermében, melyet az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltött. A felelős szerkesztő megnyitója

után Balázs Ferenc helyettes-szerkesztő ismertette az Előre célját: az ifjú erdélyi magyar írógárda egy táborban való tömörítését, az ifjúság önálló szellemének érvényesítése végett, majd Jakab Géza olvasta fel „Bolond lantos vére“ és „Ködhajók a tengeren“ című sikerült költeményeit. Szent-iványi Sándor „Krisztmesteres leány“ című novellájával szerepelt. Azután Kolbay Ildikó, a magyar színház koloratur-énekesnője énekelt Török Emil zongorakiséréte mellett néhány kedves szanzont s számát a közönség frenetikus tetszésnyilvánítása után ráadásokkal toldotta meg. Utána Oláh Ferenc olvasott fel az Előre költőinek (Br. Kemény János, Finta Zoltán, Mihály László és Biró György) verseiből. Végh József „Kísértet ember“ című mélyenjáró novellájának felolvasása után Kacsó Sándor „Kapudöngetésem“ című, jellegzetes székely tárgyú hatásos költeményét szavalta el Máthé Sándor. Végül Balázs Ferenc néhány köszönő, fordulatos szóval elbocsátotta a szépszámú közönséget — a viszontlátásig. A különben igen sikerült írások hatását csak az rontotta némileg, hogy a szerzők nagyjából általában nem tudja jól előadni, felolvasni saját művét. És ebben már is utólérték — a „nagy“ írókat. (A bemutatkozásból ítélve, remélhetőleg más tekintetben is megpróbálják ezt.)

A vendégszereplő művészeknek, úgy a bábajos Kolbay Ildikónak, mint Oláh Ferencnek és Török Emilnek ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki szereplésükért. A közönség a lehető legjobb impressziókkal távozott a bemutatkozó matinéről, mely az Előre fiatal íróinak fejlődésképességéről s tőlük többet is várható jogosságáról győzte meg a közönséget, melynek sorai közt a kolozsvári magyar társadalom minden rétegének képviselői ott voltak. *Botár István.*

Várady Miklós jubileumához.

Ti, egy páran, a régiek közül, vagytok egy erős, régi élet diadalmas oszlopai. A ti klasszikus művészetetek megpezsztíti a vért szívünkben és tapsra hívja kezeinket. Ti mutatjátok az utat az új nemzedéknek, hogyan lehet becsületos jókedvvel, maradandó, mesteri művészetet nyújtani. Ünnepe a jubileumod a magyar kulturközönségnek, színészetnek, aranyos művésze hosszú évtizedeknek: szívünkkel-lelkünkkel veled ünnepelünk.
Végh József.

Kupetzky Albert képkiállítása

Izig-vérig kiváló, egyénies tehetséggel megáldott művészember mutatkozik be Kupetzky Albertben, a nagy Kupetzky János egyenes leszármazottjában. Ősének nemcsak arcvonásait örökölte, hanem kiváló tehetségét is.

Igazi művészetet talál a szemlélő kiállított képeiben. Mindegyik egy-egy darab élet. Ránéz az ember bármelyik képére figyelmesen, lélekkel. Egyszerre csak úgy tetszik, mintha nem is a kiállítási csarnok üveg boltozata alatt, hanem ott kint a természetben volnánk. A havas, jeges Szamosparton, az ég a víz hideg szürkéskékje szinte végigborzongat, majd a másik képen hallani véljük a szomorú téli alkonyatban zsákmány fölött marakodó varjak éhes káromását.

Skuteczkytól, — akinél nagyobb magyar tűzfestő még nem volt — örökölte a rejtélyes kékeslilán bizsergető lángnyelvek tűzimádatát, melynek sikerült képkifejeződi a „Gyertya” s a „Kandalló mellett”.

Együtt köszálta össze a művész Skuteczkyval (a híres „Rézhámor” festőjével) a kiugró szikramiriádóktól telesziporkázott izzó hámorokat, kohókat s az eredmények egyike a csupa élet, munka és

erőkifejező „Zólyombrezóvi vasgyár” legremekebb nyilvánulása tűzspecialistaságának. Csendéletei, falusi esthangulatai szinte megszólalnak. Pompások aquarelljei. Egy pár folt, odavetett ecsetvonás teljes kidolgozott világot sejtet néha a maga helyére dobva.

Az elismerés, a magyar tehetség megbecsülése, szépen nyilatkozott meg a román vezetőkörök előzenyességében s ennek köszönhető, hogy régi időkől fogva ez az első tárlat, amely megfelelő helyen van rendezve. A tárlat méltán nevezhető az évek hosszú sora alatt rendezett tárlatok között a legértékesebbnek.

Botár István.

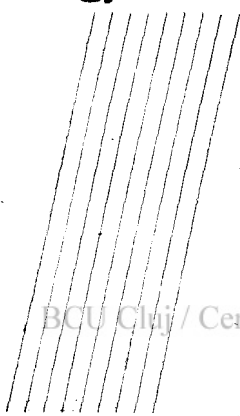
R. M. Közzeljük, de honoráriumot még senkinek sem adhatunk. — L. L. A Reménytelen vágy is jönni fog. — M. B. Küldjön rövidebb verseket, azokat inkább használhatjuk. — O-g J-f. Nem közölhetjük. — Magda. Várjuk további írásait. — K. I. Jönni fog, de ezután rövidebbeket kérünk, tekintettel lapunk kis terjedelmére. — Vidéki elárusítók. Kérjük az elszámolásokat minél hamarabb. El nem kelt példányokat kereszt-kötés alatt nyomtatványként kérjük vissza. — Pályázatunk eredményét a jövő számban hozzuk nyilvánosságra. Az „Előre” egyesíteni akarja a fiatal írónemzedéket. Kérjük azokat, akik átmentek az önbírálaton, keressék fel lapunkat írásaikkal. Mindenkinék érdeke, hogy előmozdítsa egy új, életerős írónemzedék kifejlődését. Kéziratokat másfél hónapig megőrzzük; válaszbélyeg mellékelése esetén vissza is küldjük. Előfizetési árak: egész évre 96 lei, fél-évre 48 lei és negyedévre 24 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (volt Kossuth L.-utca) 7. szám. Kiadó: Az Előre kiadóhivatala.

GANZ villamossági rt. üzemvezetősége Cluj-Kolozsvár, Széky-palota.

Elvállal elektromos
világítási berendezé-
seket. Telefon: 403

A n y a g o k r a k t á r o n

Egyesült Bank és Takarékpénztár Nagyvárad

Foglalkozik a bank-
üzlet minden ágával

Legkedvesebb olvasmány
hetenként a

Színház és Társaság

képekkel, kot-
ta-melléklettel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megjelenik minden szom-
baton. ÁRA 3 LEI

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Cluj-Kolozsvár

Mátyás király-tér 32

Fiókinézet: Turda.

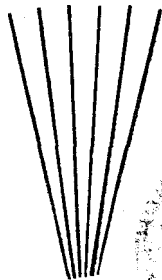
Leggyorsabban eszközöl átutalásokat a
belföld és külföld bármely piacaira a leg-
előnyösebb feltételek mellett. Idegen pénz-
ek vétele és eladása. Betéteket a leg-
magasabb kamatláb mellett gyümölcsöz-
tet naptól-napig s azokat felmondás nél-
kül bármikor visszafizeti. A betéteket ter-
hefő tőkekamatadó a bank sajátjából fizeti

Alapítva:
1 8 9 4

Alapítva:
1 8 9 4

Ha finom cukorkát akar, kérjen

MELISSÁT

Cluj (Kolozsvár)
Telefon 665-648

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gróf Teleki Árvéd

fonó-, szövőgyára

Calea Dorobantilor
(Honvéd-utca) 11C.

Fon, sző, ványol, fest felek részére is

HELVETIA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ

TÁRSASÁG

C L U J-

KOLOZSVÁR

Vezérképviselőségek: Arad, Brassó, Cluj, Oradea-Mare, Târgul-Mureş, Timişoara, Sibiu, Dej, Deva és Satu-Mare. Foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. Olcsó díjtételek. Előnyös, modern kötvény feltételek. — Ügyenőkök előnyös feltételek mellett felvétetnek.

CALEA REG. FERDINAND 35

TELEFON 12-57